

Odpadní vody

MUDr. Petra Rainetová

Enteroviry - obecně

- **Enteroviry – čeleď Picornaviridae**

- název odvozen od schopnosti replikace v epiteliálních buňkách zažívacího traktu
- *dřívější klasifikace* (na základě virové struktury, typu citlivé tkáňové kultury, spektru vyvolaných onemocnění, klinických příznaků) – coxsackieviry A, B, ECHO viry, polioviry, enteroviry 68-71
- *nynější klasifikace* (na základě struktury genomu) –
  - skupiny A (EV 71, CV 16,CVA 2-8,CVA 10,12,16,EV89-92),
  - skupina B (CVA 9, CVB1-6, většina ECHO virů, nové ent.)
  - skupina C (**PV 1-3**, většina CVA, nové ent.)
  - skupina D (EV 68, 70, 94)

Eradikace poliomyelitis

- 1990 – Světová zdravotnická organizace (**WHO**) založila síť akreditovaných polio laboratoří –

Global Polio Laboratory Network (GPLN)

Hlavní cíl : spolupráce na eradikaci poliomyelitis (PV 2 – 2016)

Akreditace : izolace enterovirů a odlišení poliovirů od ostatních enterovirů z materiálů na tkáňových kulturách

Hlavní činnosti – **surveillance akutních chabých paréz** (stolice)

- **surveillance environmentální** (odpadní vody)

- **surveillance enterovirové** (moky, stolice, výtěry z rekta, nosohltanu)

Environmentální surveillace

- ČR – *1962* – 1. odběry odpadních vod
- *2004* – systematické určení odběrových míst hlavním hygienikem :
- Města : *Praha* Utečenecké tábory : *Jezová*
  - *Ostrava* *Červený Újezd (uzavřen)*
  - *Brno* *Tetčice (uzavřen)*
  - *Plzeň* *Vyšní Lhoty*
  - *Ústí nad Labem* *Zastávka u Brna*
  - *Hradec Králové* *Kostelec nad Orlicí*
  - *České Budějovice*
  - *Rakovník*
  - *2015* *Karlovy Vary*
  - *2017* *Balková*

Metodika odběru

- 1) odběry zajišťují pracovníci ZÚ ve spolupráci s krajskými KHS 1x měsíčně
- 2) odběr se provádí z hlavní městské kanalizace před čističkou odpadních vod
• měst a z odvodu odpadních vod utečeneckých táborů před vyústěním do další kanalizace
- 3) z jednoho místa proudící odpadní vody se odebere 5 vzorků vody zhruba 30 cm pod hladinou a vlijí se do vymyté plastové nesterilní láhve o objemu 1,5 l
- 4) plastová láhev se dopraví při chladničkové teplotě (0-8 C) do NRL pro ENT
- 5) NRL pro ENT nahlásí výsledky příslušné KHS nebo ZÚ do 3 týdnů

Postup zpracování odpadních vod

- WHO – **Manual for the virological investigation of poliomyelitis**
- 1) příprava zásobních roztoků :
- A) **22% Dextran** : 40 g Dextranu + 142 ml destilované vody
- B) **29% Polyethylenglykol 6000** : 363 g PEGu 6000 + 888 ml destilované vody
- C) **5N roztok NaCl** : 29,2 g NaCl se rozpustí na magnetické míchačce v 80 ml destilované vody a po úplném rozpuštění se objem doplní na 100 ml
- D) **1N roztok NaOH** : 3,9 g NaOH se rozpustí v 80 ml destilované vody na magnetické míchačce a objem se doplní destilovanou vodou na 100 ml

Postup zpracování odpadních vod

- 2) - celý objem odpadní vody **centrifugujeme 10 min při 1000 G**
- - supernatant přelijeme do Erlenmayerovy baňky
- - označený **sediment** uschováme **do lednice**
- 3) – změříme pH supernatantu (nutné neutrální pH 7-7,5)
- - v případě potřeby **neutralizujeme pomocí 1N NaOH**
- 4) – k **500 ml supernatantu** v Erlenmayerove baňce přidáme **39,5 ml**
- roztoku A, **287 ml** roztoku B, **35 ml** roztoku C
- 5) – směs **třepeme 1 hod** při pokojové teplotě na třepačce

Postup zpracování odpadních vod

- 6) – supernatant přelijeme **do dělicí nádoby**
- – směs necháme dělit při 0 – 8 C **přes noc**
- 7) – do sterilní zkumavky po kapkách **odpustíme celou spodní fázi a interfázi** opatrným otevřením kohoutku (5-10 ml)
- 8) – do zkumavky přidáme ještě **sediment** z lednice
- 9) – takto získaný vzorek smícháme s **chloroformem** v poměru 1:5
- – třepeme 1 min na třepačce
- 10) – směs centrifugujeme 20 min při 1500 G
- 11) – zpracovaný vzorek odsajeme do sterilní zkumavky a přidáme ATB

Algoritmus inokulace vzorku na tkáňové kultury - 2015

RD – buněčná linie získaná z lidského rhabdomyosarkomu

L20B – buněčná linie myších geneticky upravených buněk s lidskými receptory pro polioviry

CPE – cytopatický efekt

(u enterovirů typický –

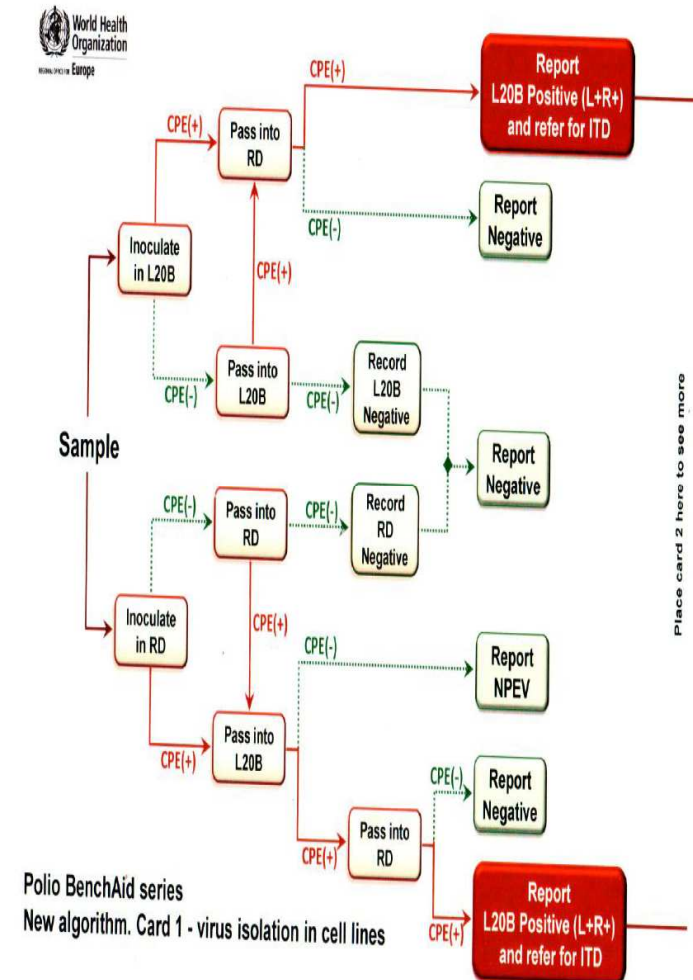
degenerativní změny buněk :

zakulacování,

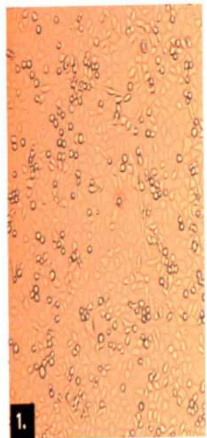
shlukování,

odpadávání)

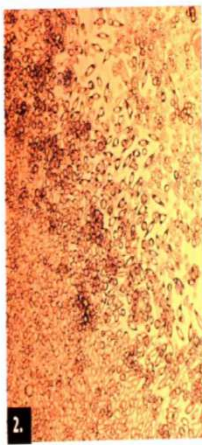
ITD – intratypická diference

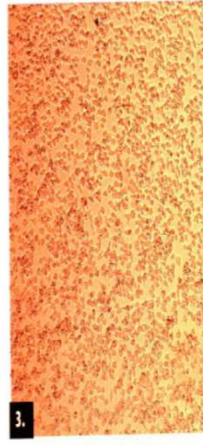
Characteristic appearance of uninoculated and inoculated cell cultures used for poliovirus isolation

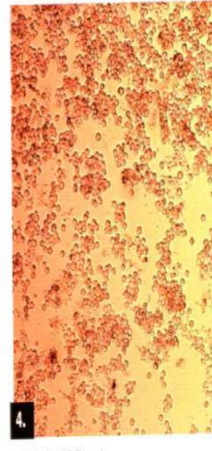
1. L20B: uninoculated

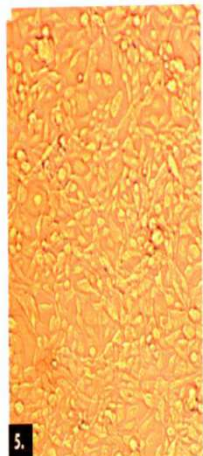
2. L20B: stool inoculation site's toxicity

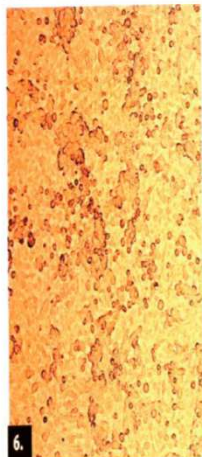
3. L20B: CPE = 2+

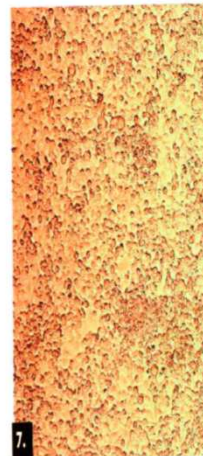
4. L20B: CPE = 4+

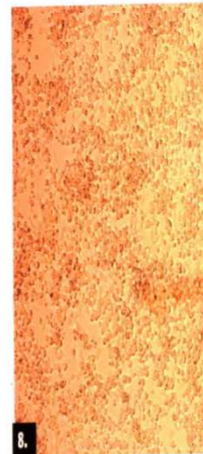
5. RD: uninoculated

6. RD: CPE = 2+

7. RD: CPE = 3+

8. RD: CPE = 4+

WHO/IVB/04.10 - Pullout

- Inokulované tkáňové kultury –
denní pozorování (max. 5 dní)

CPE = 1+ (25% degenerovaných bb)

CPE = 2+ (25-50% degenerovaných bb)

CPE = 3+ (50-75% degenerovaných bb)

CPE = 4+ (75-100% degenerovaných bb)

Pozitivní CPE

- V algoritmu : **L20B +/RD+** **PV**
- **RD+/L20B+/RD+** **PV**
- (RD+/L20B- **NPEV**)
- Konfirmace : **RT-PCR + ELFO, sekvenace , jednoduchá ITD (PV1,3)**
- Materiály s **PV** – zaslání do 7 dní do RRL Helsinky –3D ITD
- Zpětná informace z RRL do NRL o typu **PV** :

Vakcinální PV - Sabin (OPV)

OPV-like virus (>99%<100% shoda s OPV)

VDPV – z vakcíny derivovaný PV (<99%>82% shoda s OPV)

Divoký PV (<82% shoda s OPV)

NRL pro enteroviry – povinnost informovat **příslušnou Krajskou hygienickou stanici, Zdravotní ústav, odbor epidemiologie na MZ, Národní komisi pro certifikaci polioeradikace**

Přehled výsledků odběrů odpadních vod – 2014-2017

- **PRAHA** 2014 – 24 odběrů *(1-poz.- ECHO 11/13/ENT 86/COX B5)*
2015 – 24 odběrů *(1-poz.- ECHO 11)*
2016 – 24 odběrů
2017 – 24 odběrů *(1-poz.- COX B5)*
- **OSTRAVA** 2014 – 15 odběrů
2015 – 13 odběrů
2016 – 12 odběrů
2017 – 11 odběrů *(3-poz.- NPEV, COX B5, ECHO 25)*
- **BRNO** 2014 – 11 odběrů
2015 – 13 odběrů *(1-poz.- NPEV)*
2016 – 12 odběrů
2017 – 12 odběrů *(1-poz.- NPEV)*

Přehled výsledků odběrů odpadních vod – 2014-2017

PLZEŇ	2014 – 12 odběrů
	2015 – 12 odběrů <i>(1-poz.- ECHO 7)</i>
	2016 – 11 odběrů <i>(3-poz.- NPEV)</i>
	2017 – 11 odběrů <i>(6-poz.- ECHO 14, ent. sk. B , ent.sk. C, COX B5, ECHO 6/14, ECHO 25/6)</i>
ÚSTÍ	2014 – 12 odběrů
NAD	2015 – 12 odběrů
LABEM	2016 – 12 odběrů
	2017 – 11 odběrů <i>(1-poz.- ent. sk. C)</i>
HRADEC	2014 – 12 odběrů
KRÁLOVÉ	2015 – 12 odběrů <i>(1-poz.- NPEV)</i>
	2016 – 12 odběrů
	2017 – 12 odběrů <i>(2-poz.- NPEV, ECHO 14)</i>

Přehled výsledků odběrů odpadních vod – 2014-2017

ČESKÉ 2014 – 12 odběrů *(1-poz.- NPEV)*

BUDĚJOVICE 2015 – 12 odběrů

2016 – 13 odběrů *(1-poz.- NPEV)*

2017 – 11 odběrů *(1-poz.- COX A10/ECHO 6)*

RAKOVNÍK 2014 – 12 odběrů

2015 – 12 odběrů

2016 – 12 odběrů *(1-poz.- NPEV)*

2017 – 11 odběrů *(5-poz.- ECHO 6, rhinovirus A 54, 3x NPEV)*

KARLOVY 2014 – bez odběrů

VARY 2015 – 6 odběrů

2016 – 12 odběrů

2017 – 12 odběrů *(1-poz.- rhinovirus A)*

Přehled výsledků odběrů odpadních vod – 2014-2017

JEZOVÁ	2014 – 12 odběrů <i>(1-poz.- NPEV)</i>
	2015 – 12 odběrů <i>(1-poz.- NPEV)</i>
	2016 – 12 odběrů <i>(1-poz.- NPEV)</i>
	2017 – 12 odběrů <i>(4-poz.- ECHO 14, COX A10/ECHO6/14, ent. sk. B, NPEV)</i>
VYŠNÍ LHOTY	2014 – bez odběrů
	2015 – 3 odběry
	2016 – 13 odběrů <i>(1-poz.- ECHO 30)</i>
	2017 – 11 odběrů <i>(4-poz.- 2x COX B5, 2x NPEV)</i>
ZASTÁVKA U BRNA	2014 – 11 odběrů
	2015 – 14 odběrů <i>(1-poz.- NPEV)</i>
	2016 – 12 odběrů <i>(1-poz.- NPEV)</i>
	2017 – 12 odběrů <i>(5-poz.- COX B5, 4x NPEV)</i>

Přehled výsledků odběrů odpadních vod – 2014-2017

KOSTELEČ   2014 – 12 odběrů

NAD   2015 – 12 odběrů

ORLICÍ   2016 – 12 odběrů

2017 – 12 odběrů *(4-poz.- 2x COX B5, ent. sk.C, ent. sk.B)*

BALKOVÁ   2014 – bez odběrů

2015 – bez odběrů

2016 – bez odběrů

2017 – 12 odběrů *(4-poz.- COX B5, COX A10/ECHO 6/9/11 2x NPEV)*

Celosvětový výskyt WPV 1, VDPV1,2,3 v odpadních vodách - 2018

VDPV 1 : Madagaskar, Ukrajina, Mosambik, Myanmar, Indonésie, Čína, Filipíny, Haiti/Dominikánská republika

VDPV 2 : Demokratická republika Kongo, Nigérie, Somálsko, Sýrie, Pakistán, Guinea, Myanmar, Jižní Sudán, Kamerun, Niger, Čad, Afganistán, Keňa, Čína, Indie, Etiopie, Madagaskar

VDPV 3 : Somálsko, Etiopie

WPV 1 : Afganistán, Pakistán

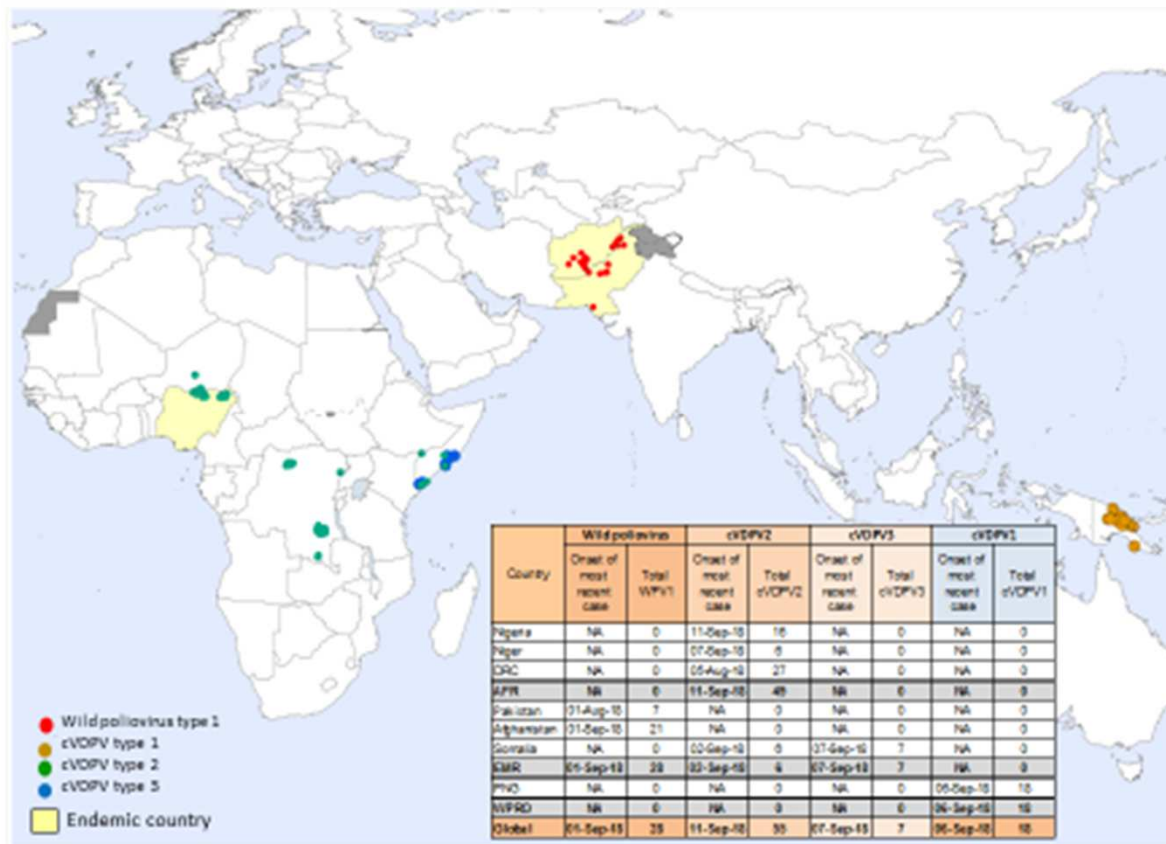
*(v ČR – **VDPV 1** (97,69 -98,57 % shoda s OPV) – 2006 –Rakovník, Ústí n.L., Brno-Zastávka, České Budějovice, Jezová, Ostrava)*

Celosvětová situace s poliomyelitis – Případy onemocnění -WPV 1, VDPV 1,2,3 (posledních 6 měsíců)

Country	Onset of most recent WPV1 case	Number of WPV1 cases		Number of WPV infected districts		cVDPV2 current 6 months	cVDPV3 current 6 months	cVDPV1 current 6 months
		Current ²	Same period last year ³	Current ²	Same period last year ³	Number of cases	Number of cases	Number of cases
Nigeria	NA	0	0	0	0	15	0	0
Niger	NA	0	0	0	0	6	0	0
DRC	NA	0	0	0	0	11	0	0
AFR	NA	0	0	0	0	32	0	0
Pakistan	01-Aug-18	2	3	2	3	0	0	0
Afghanistan	01-Sep-18	9	3	8	3	0	0	0
Somalia	NA	0	0	0	0	6	7	0
EMRO	01-Sep-18	11	6	10	6	6	7	0
PNG	NA	0	0	0	0	0	0	18
WPRO	NA	0	0	0	0	0	0	18
Global	01-Sep-18	11	6	10	6	38	7	18

Celosvětová situace s poliomyelitis – WPV 1, VDPV 1,2,3 – posledních 6 měsíců

Global Wild Poliovirus & cVDPV Cases², Previous 12 Months³

²Excludes viruses detected from environmental surveillance

Data in WHO HQ as of 16 Oct. 2018

³Source: <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/item/global-polio-report-2018>

Děkuji za pozornost

Kontakt : MUDr. Petra Rainetová

Tel. : 267082333

E-mail : petra.rainetova@szu.cz

